

Vad har hänt?

REGERINGEN HAR UTNÄMNT nya medlemmar i arbetslöshetskommissionen, där representanter för arbetarparterna är återinrättade. Likaledes har tillsatts en kommitté för att utreda förekomsten av slumbostäder i Sveriges städer och större samhällen. I infet av dessa fall har regeringen ansett sig behöva någon kvinnlig sakkunskap. Vore det ändå icke skäl uti att även låta kvinnor ta ansvaret i det demokratiska samhället?

BYGGNADSMEDLINGEN HAR NU givit sig i kast med de fatala sjukhusbyggena, i första hand Oskarshamn. Det torde bli svårt för Byggnadsindustriförbundet, sedan arbetslöshetsreservationslöst förklarar sig villig, att fortfarande av ren halsstarrighet sätta människoliv på spel.

TILL DEMOKRATIENS FÖRSVAR hade Liberala Föreningen i Stockholm i måndags mobiliserat dr Torsten Fogelquist och disponent Gerard de Geer, som inför den fullsatta lilla Konserthuset talade om diktatur ur folkopplysningens och näringslivets synpunkt. Dr Fogelquist ställde i medryckande formulering upp bilden av våra dagars diktaturer som med mörker, tyndnad och bojor söka åstadkomma enhet och säkerhet — mot bilden av det fria och sunda samhället, som endast kan byggas på tänkande och prövande människor. Den andre talaren ondgjorde sig över arbetarorganisationernas övergrepp, vidrörde med lätt hand arbetsvårdsorganisationernas motsvarande fel, önskade utsträckt lagstiftning på kollektivavtalens område, men undanbjöd sig i ö. varje statsinriktande i näringslivet, så var allt bra.

EN STORRE BRANDFACKLA kastades ut av en annan ekonomisk expert, normannen Amlie i Amerika. Han föreslog inför en konferens av radikala politiker i Chicago, en sådan ändring av Förenta Staternas grundlag att ingen människa skall kunna äga produktionsmedel, om hon inte själv arbetar i resp. företag. — Förslaget mottogs av den radikala kongressen som en befrielse.

DEN LÅNGE PAGAENDE FINSKA SPRÅKSTRIDEN har nått kulmen i och med framläggande av undervisningsministerens förslag till statsuniversitetets reformering. Detta innebär att universitetet helt förföras med svenskans tillgodoses med ett särskilt upprättat miniatyruniversitet, ett annex, med ringa antal professorer. Där får svenskarna vara för sig själva. De som inte får rum där måste väl söka sig till Sverige, som ju redan har fyra universitet, varför skall man skänka dem någon ett? Men t. o. m. annexförslaget betecknas i finskspråkig press som grovt fördråderi mot finskhet och fosterland och de finska studenterna har med demonstrationer gett sitt missnöje till känna. Den svenska frågan i Finland får mer och mer karaktären av minoritetsfråga, färgad av alla de lidelser, mindervärdeskänslor och maktmissbruk, som brukar känneteckna striden om minoriteterna.

DEN TYSKA MÖRDBRÄNDSPROCESSEN har nu förflyttats till Berlin. Säte: riksdagshuset. Domaren får fortfarande inges räddad på van der

Bröd eller icke.

Hagar Olsson:
Viktorsiansk parnass.

Hitler »erövraren»
av Jan-Erik Holm.

Minister
Alexandra Kollontay
uttalar sig om
den goda skörden i
Ukraina.

Elin Wägner:

Nödvändigt och möjligt.

»Denna konferens är icke en blodig satir men en blodig nödvändighet.»

V i stå nu tätt inför den 16 oktober, är omringningens konferensens början. Rykten ha visserligen gått om ett nytt uppskov, men ha, när detta skrives, åter tytnat. Avrustningen är aktuell på det särskilda sätt som pressen menar med aktualitet, ungefär så som ett mord, en mordbrand eller en jordbävning för ett ögonblick kunna göra en plats eller några människor aktuella. Sommarens nåda passivitet och tyndnad har avlösts av ett febrilt kanstöreri. Regeringarna marschera nu upp i de ställningar de valt att intaga vid början av den hjärnornas och viljornas kamp som förestår, och det

är omkring dessa inledande rörelser, dessa ställningstaganden, som ryktena smidas.

Det sätt varpå detta sker står i ett underligt perverst motsärförhållande till den oerhörda betydelsen av konferensen och vikten av att den når ett resultat. Huvudsaken tycks för de flesta tidningar vara att kunna rapportera att nu stå inför konferensens sammanbrott, nu finns inga möjligheter att få en konvention till stånd. Ofta stöda sig dessa påståenden på rykten som äro rent nonsens och men undrar om det bara är nödvändigheten (Forts. å sid. 4.)

Arbetslöshetssiffrorna.

I nternationella Arbetsbyråns rapport för sist förflyttade kvartalet över arbetslöshetssiffrorna i de olika länderna, visar för de flesta en ganska väsentlig nedgång. Visserligen spela omläggningar av arbetslöshetspolitiken, olika sätt att insamla och bearbeta materialet, förekomst av korttidsarbete etc. en viktig roll för denna statistik och göra att siffrorna icke utan vidare kunna jämföras med varandra. Den allmänna tendensen i årets siffror synes dock vara en viss påtaglig förbättring i jämförelse med fjolårets.

För Sveriges vidkommande är augustisiffrorna — de senaste offentliggjorda — ifråga om arbetsansökningar, visserligen något lägre än föregående månad, men visa i jämförelse med förra årets siffror en icke obetydlig ökning. Medan det i fjol inregistrerades 366 ansökningar på 100 lediga platser i augusti var antalet i år 476. Motsvarande siffror för juli voro 370 resp. 503.

Antalet av arbetslöshetskommissionens rapporterade hjälpsökande var 144,000 i augusti i år mot 99,800 i fjol.

Nu är det visserligen för tidigt att av denna rapport dra några allmänna

slutledningar av utsikterna i Sverige. Den konjunkturförbättring som kan avläsas i stigande produktionsindex utjämnas i någon mån av konsumtionsindexens sjunkande index och bör där för inte ge anledning till alltför stora förväntningar på en snabb förbättring av arbetslöshetsituationen. De »goda tidernas» återvändande är inte alldeles definitivt.

Utän tvivel spelar också den fortsatta byggnadskonflikten en viss hindrande roll direkt likaväl som indirekt, för den svenska arbetsmarknadens återhämtning. Men den »stora frågan» blir till slut, om de nya riktlinjerna för arbetslöshetspolitiken i Sverige med större möjligheter till offentliga arbeten ha bidragit till att framkalla ett större antal arbetslösa. På detta kanske man kan svara, att de utvidgade offentliga arbetsfällena också avsågo att möta en stegrad efterfrågan. Ju längre krisen varar, desto större blir antalet kommuner, som uttöm sina tillgångar och som nu gripa detta tillfälle att med statens medverkan få arbeten igångsatta, som de kanske redan länge förberett.

Lubbe. Lider han av fångelsepsykos, är han simulant, är han döende? Ingen vet. Den som mest tilldrar sig uppmärksamhet är i varje fall Dimitroff, som i sina medanklagades namn besvärjar Lubbe att säga sanningen. Inte svar. — Idiot! säger Dimitroff. — Tyst! säger domaren. Och Dimitroff förvisas ännu en gång från rättsalen.

EN HJALPORGANISATION FÖR DE TYSKA FLYKTINGARNA har förslag av holländska regeringen beslutats i N. F:s ekonomiska utskott. Rådet skall tillsätta en överkommisarie, som med hjälp av en styrelse och frivilliga ekonomiska bidrag får i uppdrag att bistå flyktingarna. Tyskland var inte särskilt förtjust i förslaget och krävde att kommissionen och styrelsen skulle vara en av Folkförbundet oavhängig organisation. Övriga stater tillmötesgick denna önskan, men Tyskland nedlade sin röst i det beslutande utskottet. Meningen är att arbetet skall börja omedelbart.

N EDRUSTNINGSKONFERENSENS PRESIDIUM sammanträdde den 9 oktober, då konferensens president Henderson, redogjorde för sin pilgrimsfärd till stormakternas regeringar. Upprustningen i Tyskland tycks stöta på enigt motstånd i Frankrike och England men

även — och detta är det viktigaste — från Amerika. Amerika anser tysk upprustning som ett brott mot den tysk-amerikanska fredstraktaten — under tecknad 1921. Amerika tog som bekant avstånd från Versailles-freden.

K RIGSFARAN SOM VILAR TUNG ÖVER VÄRLDEN hotar nog inte Europa med sin första utladdning. Det är framförallt vid fronten Japan-Sovjet som situationen är ytterst kritisk.

D EN SISTA KREUGER-SKANDALEN, nämligen Christiernsonskas brevet som offentliggjorts av Dagens Nyheter, har föranlett dels att J. O. på anmälan av hr Christiernsson föranstaltat undersökning om hur brevet från polisens förvar trängt sig ut till offentligheten, dels uppmärksamhet från högerpartiet till hr Christiernsson att avsäga sig sina politiska och kommunala förtroendeuppdrag, varpå denne svarar att han stannar kvar i riksdagen men utträder ur högerpartiorganisationen.

V ECKOVAKTEN SKULLE TILL SIST så gärna velat berätta någon glädjande händelse i landet. Men var finna den, när knappast någon vecka förig utam att i vårt förut, fredliga land, de mest fruktansvärda mord och lömska försökningringar sker?

Margarete Bonnevie:

Man forneker idealet: Rettferd for alle!

Det norske valg og kvinnene.

D ette er ikke noget lystelig kapitel å skrive om. I intet land har vel skuffelsen over kvinnespede innsats i politikken efter stemmerettens innførelse vært større enn i Norge.

Man må atter og atter spørre sig selv om hvad grunnen vel kan være. Oppnådde vi våre legale rettigheter for dette? Denne tanke blir man bestyrtet i når man leser »Den svenske kvinnoerörelsens historia» og ser hvorledes den hårde motstand de svenske kvinner møtte, gjorde dem beundringsverdige enige, sterke og målbevisste.

I forrige periode hadde vi på stortinget det største antall kvinner vi nogengang har oppnådd, nemlig to: fruken Augusta Stang, Oslo, og dr. Signe Swensson, Trondheim. I år kan man med temmelig stor sikkerhet gå ut fra det samme an-

tall. Dr. Signe Swensson er stillet på en helt sikker plass og blir gjenvalgt. Desuten er det overveiende sandsynlig at Oslo får en, idet arbeiderpartiet og høire — som hittil har delt mandatene i hovedstaden mellom sig — begge har nominert en kvinne på den usikre fjerdeplass som kampen står om. Vil fru Helga Karlsen av arbeiderpartiet eller fru Gulla Grundt av høire gå av med seiren?

Arbeiderpartiet er av gode grunde forhindret fra å gjøre spesiell reklame for å vinne kvinnestemmer. Dette parti har nemlig ikke bare ikke et ord om kvinnene på sitt program, men det har desuten i årevis direkte gjort front mot kvinnes rettigheter. Nærsohelst og hvorsomhelst de kan komme til, saboterer de kvinnenes berettigede krav og forsøker (Forts. å sid. 4.)

Vera Micheles Dean:

Det ryska jordbruket inför en vändpunkt.

T idevarvet hade i somras glädjen att genom en intervju med fru Vera Micheles Dean i samband med hennes besök i Stockholm få föreställa för vår läsekrets denna intressanta och kunniga unga rysk-amerikanska publicist. Fru Micheles Dean, som är anställd vid utrikespolitiska informationsbyrån i New York, där hon omhänderhar bl. a. den avdelning som sysslar med Ryssland, har just återvänt till New York från en studiefärd i Ryssland. Den redogörelse för de aktuella förhållandena inom det ryska jordbruket, som fru Micheles Dean sändt Tidvarvet, synes oss ge en mycket intressant bakgrund till minister Alexandras Kollontays uttalande om läget i Ukraina, vilket återges på annan plats i veckans nummer av Tidevarvet.

1933 års utmärkta skörd i Sovjetunionen, kan beteckna en vändpunkt i den oavbrutna kamp, som Sovjetregeringen, understödd av en socialiserad industri, ända sedan 1930 har fört för att förvandla det ryska jordbruket från en individuellt till en kollektivt driven näring. Denna kamp öppnade sitt åkuta stadium i fjol. Det förnekas inte längre att ingripandena i jordbrukets kötsel medförde en viss desorganisation och att tillförseln av jordbruksprodukter allvarligt minskades. Inte heller att detta medförde en livsmedelsbrist, som kostade svåra förluster i människoliv. Men tillförlitliga underrättelser om jordbrukskrisen i Ryssland har egentligen först nu nått yttervärlden. Sovjet-regeringen, som med oerhörd konsekvens hållit fast vid idén om jordbrukets kollektivisering, har inte låtit sig påverkas av förlusterna. Ett ge-

nomförande av kollektiv drift, som den förhärskande formen inom jordbruket, har ansetts rättfärdiga de stränga och ibland hänsynslösa metoder, med vilka man sökt åstadkomma omläggningen.

Jordbrukets kollektivisering har varit den ryska regeringens stora provosten.

Hur viktig den industriella utvecklingen under femårsplanen är har varit, har det dock länge varit klart, att socialismens framgång i Sovjet-Unionen är nära beroende av om man lyckas finna en tillfredsställande lösning på jordbrukets problem. Den socialistiska hushållningen är icke fullständig förrän den omfattar också jordbrukskooperation. Det dröjde ända till 1930, innan regeringen angrep den rådande paradoxen, individualistiskt jordbruk i en socialistisk stat. Den gjorde detta med framläggandet av ett stort kollektiviseringsprogram. Men den revolution på agrikulturnas område som detta medförde, åstadkom inte bara ett avbrott i produktionen. Den väckte även stark opposition bland många av bönderna, också bland sådana, som inte kunde betecknas som kulaker eller storbönder. Utan att överge sitt ursprungliga syfte, jordbrukets kollektivisering, försökte regeringen komma tillrätta med de växande svårigheterna, genom en ofta växlad (Forts. å sid. 3.)

Fogelstadsförbundets Stockholmskrets

har sammanträd å Kvinnliga Kontoristföreningen, Brunkebergstorg 15, lördagen den 21 oktober 1933 kl. 7.30 e. m.

Fruken Ragna Ljungdell, Helsingfors talar om Isadora Duncan, danserskan.

The å Kr. 1:25.

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfröjd.
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver.
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Stockholms Yngre Tandläkares
Förening.

Kvinnliga tandläkares klinik.

Ad. Fredr. Kyrkog. 1 (v. Sveavägen).
Leg. tandläkarna Astrid Gyllen-
creutz, Ingrid Huss, Ruth Öhrling.
Tid pr. tel. 20 03 73. Särskild mot-
tagning för barn (tandl. Huss.)
Månd., onsd., fred. 3:30—6.

Klockarebolagets

(f. d. Wissnells, etabl. 1818)
Begravningsbyrå & likstiftfabrik
Fabrik och utställning:
Skepparegatan 39
Telefoner: 67 54 36 + 61 20 98

Efter afärdstid: Enskede 29 30
Årsgatan 40. 53 35 28
S:t Paulsgatan 15. 40 30 87
Filialer:
Ombud för Sv. Eldbegängelseföreningen

Eldbegängelsen

är den bästa formen för förvandlingen
av de avlidnas stoft. Upplysningar om
eldbegängelsen lämnas å

Svenska Eldbegängelse-Föreningen
(S. E. F:s) Stockholmsavdelnings byrå,
Sveavägen 25, 2 tr. (hiss). Tel. N. 22 80.
Vardagar kl. 9—4, lördagar 10—2.

Medlemsavgiften i föreningen är en gång
för alla: för medlemmar i Svenska Eld-
begängelseföreningens kassan Kr. 3.—,
för i annan begravningskassa inskrivna
Kr. 5.— samt för andra Kr. 10.—
Föreningens tidskrift »Ignis» Kr. 2.50 pr år
(åtta nr).

Medlemskap i Sv. Eldbegängelseföreningens
kassan befrämjar de efterlevandans från
kostnader och bestyr med den dödes
begravning. Låga premier.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. Även för längre tid.
Tryggt och ogen, välreck.
Tel. 778 24.

Svenska Patentbyrå

David Bagaresgatan 33. Etabl. 1916.
Tel. Norr 693, Stockholm.
Uttager och försäljer patent. Utför
alla för patent erforderliga handlingar.
Lämnar råd och upplysningar. Inlämnar
ritning eller modell och begär prissupp-
gift. Nämn denna tidning.

Lucks kaffe special

10—12 och 1—4. Moderata arvoden
även för mindre
bemedel.
Rätts hjälp
Boupptecken fr. 12 kr., Lösörekontrakt
6 kr., Testamenten 7 kr. samt därmed jäms-
förl. ärenden till samma låga pris. E. o.
Hovr. not. I. TORNA, Stureplan 13, IV.
Tel. 10 33 96. Mott.-tid 2—3, 6—7.

Den 14 Okt. 1933.

Bröd eller
icke.

Det börjar komma meddelanden
om de stora vetelager från fjolårets
skörd, som finnas förvarade i olika
delar av landet. En del är redan
odugligt, och det är intet att förväna
sig över, om man känner till svårige-
heten att förvara brödsäd över som-
maren. Man hoppas kunna använda
det till fodermedel.

Nu återstår att den till bröd dug-
liga säden, som beräknas till en mil-
jon säckar vete å 100 kg, och nära
en halv miljon säckar råg å 100 kg,
ej förfäres. Det är den ena sidan
av saken. Den andra är, att årets
skörd av vete och råg, som var syn-
nerligt god, måste finna avsättning
och priserna ej sänkas allt för lågt
genom den överproduktion, som
uppkommit genom denna riksdagens
»hjälp åt jordbruket». Det ena året
förstör för det andra. Som det nu
är går det knappast att sälja en säck.

Varför inte då skänka den dugliga
brödsäden åt Arbetslöshetskommis-
sionen. Inte för att utdela säd i stäl-
let för pengar åt de arbetslösa. Men
bröd! Och bröd, som arbetslösa
hade bakat. Man kanske rent av
kunde inrätta bagerier i lagerhusen,
där arbetslösa kunde få sysselsätt-
ning. Det borde i varje fall kunna
finnas en lämplig form för att för-
vandla en del av arbetslöshetsunder-
stöden i bröd, och därigenom också
tillgodogöra sig de stora mängder
av föda, som eljes gå till spillo, sam-
tidigt som arbete kunde beredas.

»Lagerhus» är ett föga förtroen-
deingivande ord. Det är något, som
skall lagras, det som »av rost och
mal förtäres». — Men olyckan har
redan hänt, den var att förutse, och
nu är det blott att reda ut saken och
försöka göra det bästa möjliga av
den. Både för de arbetslösa och
för att jordbruket inte skall bli ännu
sämre lottat på grund av sin stats-
hjälp.

ARBETSINKOMST
OCH FAMILJE-
FÖRSÖRJNING

av Eva Wigforss.

»Eva Wigforss' lilla utmärkte
broschyr i ämnet bör läsas av alla
dem, som ha intresse av detta viktiga
sociala spörsmål.»

Maja Björkman-Broberg
i Social-Demokraten.

»Det är en hel massa intressanta
problem av både social och ekonomisk
natur, som författarinnan får
tillfälle att beröra i sin bok...»

O. P. Månsson
i Studiekamraten.

Pris häft. 1: 50.

NORSTEDTS

För
mäns och kvinnors
likställighet i med-
borgarrättslagen.

Den gamla och dock icke lösta frå-
gan om gift kvinnas nationalitet
har åter tagits upp av ett stort antal
kvinnorganisationer, politiska och opo-
litiska. De ha i en skrivelse till konun-
gen hemställt om att ett skandinaviskt
samarbete snarast möjligt måtte åväg-
bringas i syfte att genomföra en sådan
revision av våra nordiska medborgar-
skapslagar, att den av kvinnorna länge
önskade och begärda fulla likställigheten
mellan män och kvinnor blir genomförd.

Den nu avlätna skrivelsern är en kon-
sekvent fortsättning på de stora kvinno-
organisationernas tidigare strävanden för
nationalitetsfrågans lösning i likställig-
hetens tecken, vilka bland annat tagit sig
uttryck i den skrivelse till konungen, som
i detta syfte överlämnades i december
1932.

Emellan 1932 och 1933 års skrivelser
ligger riksdagens beslut om Haagkon-
ventionens ratificering. Haagkonventio-
nens ikraftträdande innebär att en kvin-
na som gifter sig med en utlänning för-
lorar sitt medborgarskap endast om hon
förvärvat mans nationalitet. Det är
sälunda möjligt för de enskilda länderna
att reformera sina medborgarskapslagar
med avseende på kvinnans ställning, utan
att kvinnorna behöva riskera att under
tiden ställas medborgarrättslösa.

Det framhålls också i skrivelsern att
man vid N. F:s generalförsamling 1932,
då gift kvinnas medborgarrätt behand-
lades, fäste uppmärksamheten på hur
önskvärd det är att de enskilda länderna
reformera sin resp. lagstiftning på
detta område, så att den kommer att
bättre motsvara principen om full likstäl-
lighet mellan män och kvinnor. Dessa
nationella reformer böra helst upptagas
och genomföras före år 1936, då en re-
vision av Haagkonventionen sannolikt
kommer till stånd detta år och man så-
lunda skulle ha möjlighet att påverka den
i gynnsam riktning.

Skrivelsern påminner om att ett sam-
arbete mellan Sverige, Norge och Danmark
i dessa frågor tidigare har ägt rum med
gott resultat. De nu gällande medbor-
garskapslagarna, som innebära åtskilliga
förbättringar i kvinnans ställning, äro
nämligen byggda på ett av skandinaviska
delegerade gemensamt utarbetat förslag.
Samtidigt med de svenska kvinnorgani-
sationernas hänvändelse ha också norska
och danska kvinnoföreningar gjort lik-
nande framställningar till sina resp. re-
geringar och danska kvinnoföreningar ha
t. o. m. framlagt ett utarbetat lagförslag.
Frågan är alltså fortfarande en gem-
sam skandinavisk angelägenhet.

Då det i så hög grad är kvinnors och
barns intressen som beröras av de nu av-
sedda medborgarskapslagarna, hemställa
de undertecknade kvinnoföreningarna
att även kvinnliga representanter måtte
förordnas att deltaga i det begärda in-
terskandinaviska revisionsarbetet.

Hitler —
Erövraren

Avlivandet av en legend.

Alla som vill förstå och följa
den tyska utvecklingen
bör taga del av denna lilla
men koncentrerade och yll-
perliga framställning av tre-
dies rikets födelse. —
Clarté.

— mycket värdefull skrift. —
Ture Nerman i F. D.
Pris 50 öre.

Erhålls i varje bokhandel.
Axel Holmströms Förlag

Döbelngatan 67 B, STOCKHOLM

Hitler "erövraren".

Det är många, som tror, att den na-
tionalsocialistiska rörelsen — med
stytkan av en naturkraft vuxit sig fram
till den dag, då det var en historisk nöd-
vändighet, att den övertog makten i
Tyskland. Många tror också, att den
s. k. »nationella revolutionen» var en re-
volution — vilket den ingalunda var. En
revolution förutsätter motstånd, och här
fanns intet motstånd. Mussolini mar-
scherade mot Rom. Kanske hade Hitler
också drömt om att en dag som segrande
erövrare få taga genom Brandenburgertor.
I stället släpptes han in i rikskans-
lerspalatset genom en bakdörr. Och ny-
cken räcktes honom av de östpreussiska
junkerarna — med Hindenburg som mel-
lanhand.

Knappast ett år tidigare var det, som
de republikanska organisationerna vägde
liv och lem för främjandet av Hinden-
burgs återval. »Trohet mot trohets» —
hette det i valpalatset.

Knappast ett år tidigare drog Brüning
runt land och rike och talade för Hinden-
burg. Medan han trodde sig värna
om demokrati, urholkade Brüning all-
tmera dess ställning — hans ödförord-
ningspolitik bidrog i hög grad till att
vänja hela befolkningen vid tanken på en
auktoriativ styrelseform såsom något
odunkvidligt. Och det var Brüning, som
gjorde Hindenburg till kejsare — lade i
hans händer en makt större än Hohen-
zollernarnas, förlitande sig på varaktig-
heten av sitt samarbete med rikspresiden-
ten. Först då det var för sent, fick han
märka, hur föga berättigat detta blinda
förtroende varit. Att han underskattat
det inflytande de östpreussiska junker-
arna hade över sin granne herr von Hin-
denburg und Beneckendorff.

Sedan två århundraden tillbaka har
junckerdom varit den mäktigaste klassen
i Tyskland. Behandlande sina underly-
daner som livegna har junkrarna suttit
kvar på sina för lösesedan oräntbara
jättedöds, som endast kunnat uppehållas
genom statsstillskott, vilket de ständigt
på nytt fördrat som en soldat rätt —
och även fått. Weimarrepublikens, som
alltid älskade sina dödsfiender, bröt inte
med den traditionen. De första åren av
Hindenburs presidentskap var han inte
riktigt åtkomlig för de östpreussiska her-
rarna, han regerade ihop med socialde-
mokrater och tycktes ta sin trohet mot
republikens mycket allvarligt. Men till
Hindenburs åttiotsårs skänkte de —
eller rättare sagt förmådde de storindus-
trin att skänka honom släktgodset Neu-
deck. Sedan dess tillbringade Hinden-
burg aldrig mer sina ferier i Bayern som
förut, utan i Ostpreussen. Och sedan
dessa har en oansvarig, osynlig camarilla
vart medbestämmande om Tysklands
öden. Camarillan fördrade Brünings fall
— då han ville likvide några av de
mest bankruttmässiga storgodsden till för-
man för småbrukarörelsen — tre kvarts
år senare fördrade den även Schleichers.

Åtskilligt i Tysklands olycksjaliga ut-
veckling under de senaste åren måste
läggas general von Schleicher till last. I
sin egenskap av riksvärnets egentliga
ledare hade han gjort detta till en stat
eller rättare sagt över staten. Jämte cam-
arillan hade även han ett stort inflytan-
de över Hindenburg och drev honom allt
längre bort från Weimar. Hade han fått
behålla makten i Tyskland, skulle han
utan tvevel gjort det till en militärstat.
Men den »nationella revolutionens» blodiga
äventyr skulle besparats folket.

Så kom det sig, att reaktionären
Schleicher var demokratins sista hopp. I
motsats till Papen ville Schleicher skaffa
sig en demokratisk basis för sitt regere-

mente — från de revolutionära elemen-
ten i den sönderfallande nazistiska rörel-
sen till fackföreningarna. Det behagade
inte junkrarna. Och då det visade sig,
att Schleicher liksom Brüning hade ett
gott öga till vissa storgods, var det slut
med de östpreussiska sympati. Schleicher
gav inte vika för några hotelser, utan
sätte hårt mot hårt. Östjälpskan-
dalen prisgavs åt en indignerad allmän-
het. Skandalen berörde Hindenburgs
närmaste vänner och fränder. Därmed
var Schleichers öde beseglat. General-
Papens förmedling tillkallades arbetar-
ledaren Hitler för att skydda junkrarnas
intressen. Först tveakade Hitler. Han
ville alltmätt helst bli envaldshärskare.
Men han visste, att nationalsocialismen
passerat sin höjdpunkt, att detta var hans
sista chans. Dessutom gick rykten om,
att Schleicher förberedde en militärkupp
förenad med generalstaben. (Det sägs,
att Schleicher verkligen föreslog faktör-
eningsledaren Leipart generalstrejk —
och att Leipart avböjde.) Hitler försä-
kade segerligt genom Brandenburgertor
och tog emot rikskanslersposten ur
junkerarnas hand.

Ett tag såg det ut som om dessa skulle
ha missräknat sig. Som en del av
Hitlers många sociala löften verkligen
skulle komma att uppfyllas. Hugenberg
avlägsnades, det tyskanationale partiet
likviderades liksom alla andra partier —
det kunde vara en upptakt. Men det blev
inte någon socialisering av. Östpreus-
sens oräntbara gods är alltmätt uppe-
lade — Ruhrkingen Thyssen sitter som
ledamot i statsrådet. Hitlers hjälpare
och penninggivare har i alla fall inte
gjort någon dålig spekulation.

Beundrare av en auktoritativ statsform
illraddas att åter och återigen erinra sig
de februaridagar, då Tysklands öde låg
i den åttiofemåriga generalfältmarskal-
kens, eller kanske rent av, som många
göra gällande, i hans inför ingen ansvarige
sina händer. Den parlamentariska
styrelseformen ger alltså stort spelrum
åt egoistiska och grupp-intressen, påstår
dess belagare. Auktoritativa herrar däru-
emot sägare stå över partierna. I februari
1933 spelade godset Neudeck en avgrö-
rande roll för sextiofem miljoner mäs-
kers öde. —

Den som önskar närmare orientera sig
angående även flyktigt berörda förhål-
landena, hänvisas till en liten bok, som
utkommit på Axel Holmströms förlag —
»Hitler erövraren — avlivandet av en le-
gend». Författaren är en tysk f. d. offi-
cer och borgerlig politiker, vilken, då
han tydligen ännu befinner sig i sitt hem-
land, av lättbegripliga skäl föredrar att
vara anonym. Utan att ha några direkt
nya fakta att komma med, återger han
på ett klart och instruktivt vis de intriger,
som föregick Hitlers utnämning till
rikskansler, och framför allt den roll
junkerarna spelade härvid. Författaren
håller vad han lovar — med effektivt drä-
pande vapen avivar han legenden om
Hitlers erövrande av makten. Därutöver
skisserar han upp den politiska utveck-
lingen i Tyskland från och med Brünings
tid och ger träffande psykologiska por-
trätt av Schleicher, Papen och Hinden-
burg. (Endast porträttet av Brüning fö-
refaller åtminstone anmärkelsen ensidigt
och något övertvitt.)

Bokens omslag prydes av en mycket
belysande fotografi, som visar, hur erö-
vraren Hitler underdånigast och mycket
mycket djupt böjer sitt huvud inför
den ordensöverallade, uråldriga gene-
ralfältmarskalken.

J. E. H.

Hitler erövraren. Avlivandet av en le-
gend. Axel Holmströms förlag. Pris
50 öre.

Restaurang
Port Arthur

Blekingegatan 40

(Hörnet av Götgatan)

Bra matställe

Det ryska jordbruket.

(Forts. fr. sid. 1.)

de politik. Den svängde mellan tvångs-åtgärder och eftergifter — en metod som försatte både bönderna och de lokala myndigheterna i den största förvirring. Bönderna, som led brist på åtskilliga konsumtionsvaror — därför att industrin företrädesvis ägnade sig åt maskinproduktion — blev alltmera o villiga att uppfylla sina av staten påbjöda skyldigheter beträffande leveranser av spannmål och andra landbruksprodukter. Visserligen var det mycket ovanligt med öppna revolter. Men i flera distrikt tog bönderna till det betydligt effektivare vapnet av passivt motstånd. De besådde inte större arealer än deras eget behov krävde, de vägrade ibland att bärja skörden, som fick ruttna på fälten, de lagrade säden i stället för att leverera den till staten.

»Politiska sektioner» och en ny form för böndernas spannmålsleverans.

Regeringen som var hårt pressad av nödvändigheten att kunna genomföra sin plan för 1932 — så mycket viktigare som krigsfaran hotade i Fjärran Östern — tog inte bara ifrån de motspänstiga bönderna både utsäde och spannmål, utan påbjöd till och med i några distrikt att de kollektiva jordbruket, som redan hade fullgjort sina skyldigheter, skulle klara upp sina grannars underlätenhet på köpet. Missnöjet som blev följden av detta betecknades nästan undantagslöst som ett verk av »arbetarklassens flenders» och många bönder, som beskyllts för sabotage, utvisades från Norra Kaukasus och Ukraina och placerades vid skogsavverkningar och olika slag av anläggningar i de nordliga distrikten. Andra bönder, som hotades av hungersnöd, utvandrade från sina byar och samlades i stora skolor i städer och industricentra, där undernärning och trångboddhet medförde epidemier och andra svårigheter.

Regeringen hade klart för sig att om inte det passiva motståndet från böndernas sida definitivt kunde brytas, skulle jordbruksproblemet fortsätta att hindra hela landets ekonomiska utveckling. Den vidtog därför under förra vintern två slag av viktiga åtgärder. Den bildade för det första politiska sektioner inom maskin- och traktorstationerna, vilka nästan har utgjort det kollektiva jordbru-

kets ryggrad och i vars händer förråden av jordbruksmaskiner numera är koncentrerade. Vidare dekreterades att bönderna hidanefter skulle lämna säden i form av en skatt, eller »tjonde», vars storlek fastställdes redan före sädens. På detta sätt undvek man den osäkerhet, som det gamla systemet med spannmålsleveranserna medförde.

De politiska sektionerna, som huvudsakligen rekryterades ur Kommunistiska Partiet och Röda Armén, fick i uppdrag att organisera sådana kollektiva jordbruk, som varit dåligt skötta. Den storbenta byråkrati, som växt fram på en del far-

att uppfylla vissa förpliktelser, den skall avlämna sin del till staten och till maskin- och traktorstationen, där den fått låna sina jordbruksmaskiner. Vidare skall den hålla en viss spannmålsreserv. Men sedan delar överskottet ut bland kollektivets medlemmar, där var och en erhåller såd i proportion till de arbetsdagar som blivit antecknade för honom. På det sättet ligger det i böndernas eget intresse att öka produktionen och slända tillförsäkra sig själva en större andel av överskottet. Kollektivets medlemmar har rättighet att sälja den säd, som de inte själva behöver, på öppna marknader.

Dessa två slag av åtgärder, av vilka den första ökade statens kontroll över de kollektiva jordbruket, medan den

1928

1930

1932

Maskin- och traktorstationernas utveckling sedan 1928: varje traktor på bilden betecknar 25,000 maskiner. Varje hästhuvud 250,000 hästkrafter.

1928

1930

1932

Kollektiviserings fortskridande: rektanglarna till vänster om linjen betecknar besädd areal under enskilt bruk, till höger under kollektivdrift. Varje rektangel 10 % av totalarealen.

andra innebar större medgivanden åt jordbrukarna, spelade en viktig roll för det goda skörderesultatet i år. Men Sovjetmyndigheterna anser — och med rätta — att med ökningen av själva grödan är det många gånger infört en nästan militärisk disciplin på de kollektiva farmarna.

Regeringens nya metoder är framgångsrika.

Genom anordningen med en spannmålskatt, betalbar in natura, i stället för de gamla spannmålsleveranserna, sporades böndernas företagsamhet och produktionen ökades. Under den nuvarande ordningen har kollektivfarmen först

andra innebar större medgivanden åt jordbrukarna, spelade en viktig roll för det goda skörderesultatet i år. Men Sovjetmyndigheterna anser — och med rätta — att med ökningen av själva grödan är det många gånger infört en nästan militärisk disciplin på de kollektiva farmarna. Soldater såväl som arbetare beordrades att hjälpa till med skörden. Det förefaller som om dennas storlek överträffat myndigheternas förväntningar, ty i vissa fall fanns det varken magasin eller transportmöjligheter nog stora att tillgodose behoven.

Det är också ännu för tidigt att fastslå, om årets goda skörd betyder att striden mellan staten och bönderna har

Alexandra Kollontay

uttalar sig om

Den goda skörden i Ukraina.

Vad är sanningen om hungersnöden i Ukraina? Från Genève kommer fantastiska skildringar om nödtillståndet bland befolkningen, samtidigt som man medger att det är svårt att få faktiska upplysningar om förhållandena. De svenska tidningarna innehålla då och då uppgifter om att Ryssland svälter. Men sedan mot underrättelserna om de goda skördeförhållandena i år, verka dessa meddelanden förbryllande.

— Det förvårar oss alla mycket att man i år skriver om hungersnöd, svarar minister Alexandra Kollontay på Tidevarvets fråga om hur det verkligen förhåller sig. — I fjol var det på sina ställen en mindre god skörd och framförallt var det vissa svårigheter med organisationen av själva skördarbetet. I år är det inte bara en ovanligt god och riklig skörd. Det har också lyckats att tack vare ett intensivt och målmedvetet arbete från myndigheternas sida organisera bärgningen av skörden så att resultatet blivit utomordentligt gott. Regeringen har bl. a. skickat ut instruktörer, som hjälpt till att organisera arbetet.

— De ryska tidningarna sysselsätter

bilagts. Att det kollektiva jordbruket kommer att bibehållas är visserligen utom allt tvivel. Medlemmarna i de olika kollektiverna är på mer än ett sätt bundna vid dessa. Det beror inte bara på att den yngre generationen redan är vunnin för det kollektiva jordbrukets idé. Men det skulle också vara mycket svårt för en bonde, som önskade att lämna sitt kollektiv, att komma över jord och maskiner på annat håll och han löper också risken att beskyllas för sabotage. Emellertid är bönderna ännu långt ifrån tillfredsställda med det vederlag de får för sitt arbete. Friheten att sälja spannmålsöverskottet i öppna marknader måste visa sig ganska illusorisk, så länge staten under andra femårsplanen inte förmer öka produktionen inom den lätta industrien så mycket, att bönderna får sitt behov av konsumtionsvaror täckt.

Regeringen har åtagit sig — som det förra vintern präglade slagordet lyder — inte bara att »göra alla kollektiv till bolsjevikers utan även att »göra alla kollektivjordbrukare välbärgade». Upplyndandet av detta löfte kommer att släta Sovjets jordbrukspolitik under den närmaste framtiden på ett stort prov.

Vera Micheles Dean.

sig inte längre så mycket med den stora grödan, som är ett känt faktum, utan med underrättelserna från själva skördarbetet, fortsätter fru Kollontay och breder ut några ryska tidningar på bordet, innehållande de senaste rapporterna och illustrerade med storartade bilder från de olika skördeområdena.

Betecknande för hur läget förbättrats är också de olika byarnas rekvisitioner av varor till kooperativa affärerna. I år är det överflöd på bröd, man har allt vad man behöver i den vägen och skall nu köpa vad man vill ha av andra saker. I ett brev t. ex. skriver en bonde att han skall ha schal och kappa åt sin hustru, nya stövlar och kostym åt sig själv, barnen skall få nya kläder, byterspennor, skrivböcker och en radio och så skall familjen skaffa sig goda emaljerade kokkärl och nytt tvåförråd. Leveranserna till de kooperativa affärerna måste forceras. Detta är typiskt för läget.

Had själva skördesiffrorna beträffar, har man på sina ställen fått ända till 100—120 pud spannmål pr hektar, där man under tsartiden inte brukade komma upp till mer än 30—35 pud. Både i Nord-Kaukasus och Ukraina har årets skörd varit synnerligen god jämförd med följårens. Och vid det här laget förberedes redan nästa års skörd. Någon veteexport kommer inte att äga rum från Ryssland förrän först och främst jordbrukarna själva fått så mycket de behöver, vidare alla städer och industricentra och slutligen den statliga reservfonden blivit fylld. Blir det någon spannmålsexport vet man alltså att det är överskott, sedan reserverna tillgodosedes.

— Det är ganska typiskt, säger fru Kollontay till sist, att när det inträffar lokala olyckor i Ryssland, skriver de borgerliga tidningarna genast att de drabbar hela Ryssland.

Om det är missväxt i Indien, eller i någon annan koloni, faller det inte någon in att förkunna att hela Brittiska Imperiet svälter. Men blir det missväxt på någon plats i Sovjet-Unionen, skrymman sig att utnyttja detta för sin egen politiska syften och förklara att hela Ryssland svälter under det nuvarande systemet.

Hagar Olsson:

Viktoriansk parnass.

Sjätte delen av Bonniers illustrerade Litteraturhistoria har utkommit. Den är författad av Fredrik Böök och behandlar den viktorianska tidsåldern i engelsk litteratur, denna guldgruva för alla älskare av engelskt kynne, denna skattkammare av originella och sällrunna individer, av motsägelsefulla och djärva idéer, av sprudlande vitalitet, humor och kärvt patos.

Det är en festlig anblick, i sanning, som den viktorianska parnassen erbjuder! Draperad i sin profetiska mantel, med örnbenlik riktad mot det förgångna och det kommande och hjärtat i kärvidelse bundet vid det arbetande folkets sak i industrialismens och pauperismens England, står Thomas Carlyle, den bistra och argstina skotten, som maktigt portalfigurer för ett tidevarv vars andliga spänningsvidd omfattar en svuren utliska och framstegsvän som John Stuart Mill lika väl som en mystiker av John Henry Newman skrot och korn, en man som ansåg det nödvändigare att rädda själen i en enda vild bandit i Calabrien än byg-

ga hundratals mil av järnvägar eller genomföra hälsovårdsreformer. Darwin och Huxley, Ruskin och Dante Gabriel Rossetti — så motsägelsefulla äro de par som ställa upp sig på den viktorianska parnassen! Dickens och Thackeray, Meredith och Hardy! Pessimister och optimister! Utiliteter och prerafaeliter! Och som en lustig stutvagn på det hela kommer den problematiska Samuel Butler som blivit hyllad såsom banbrytaren och föregångsmannen för modernt tankeliv.

Betraktar man det myllrande liv av människor, åskådningar, hugskott och idéer som den viktorianska litteraturen rullar upp för ens syn, får man verkligen gå till ett yttrande av Butler för att finna en acceptabel formel för meningen under allt detta: »Att leva är som att utliska, allt förfuoft talar mot det, all sund instinkt för det». Bättre kan man knappast uttrycka den förbryllande lärdom denna litteratur skänker en. Något av kärlekens paradoxala väsen, dess glöd och dess tvång flammor emot en ur dessa

diktarens och tänkarens verk. Deras livs-tillägnelse är så intensiv, deras känsla för organiska sammanhang så levande och djup att inga förfuttsfullt kan fånga dem och inga gränser mellan rationellt och irrationellt kan dragas.

Ute på den ödsliga heden kring Hawthorth prästgård fann den hemlighetsfulla tysta flickan Emily Brontë, endast med hjälp av sin jungfruliga fantasi, en värld av passionerad realitet, av hat, kärlek, hämnd och skräck. I sin skönhetslängtan fann estetern Ruskin vägen till det sociala reformarbetet och den omutliga rationalisten Stuart Mill läskade sin ande med Wordsworths poesi och värnade de emotionella källsprängen i sitt inre som en helgedom. Charles Darwin, den konsekventa vetenskapliga forskaren, bekände i sin självbiografi att han visserligen handlat rätt genom att ägna sitt liv åt vetenskapen, men att han åter och åter beklagat att han inte gjort mera direkt gott för sin medmänniska. Och Carlyle, den irrationella romantikern, den förbittrade motståndaren till rationalism och materialism, var samtidigt och just i kraft av sin metafysiska inspiration en obönhörlig revolutionär som aldrig upphörde att hota och förskräcka kapitaliets herrar.

Denna motsägelsefulla och egendom-

ligt förbryllande inställning till tillvaron är kännetecknande för hela den viktorianska tidsåldern och det är kanske det som gör att dess ledande andar, all opposition till trots, förblivit så moderna. De voro i all sin diktan och trakten, såväl utiliteterna som esteterna, såväl romanförfattarna som profeterna, besjålade av en anda som bäst kan karakteriseras med ett ord av Ruskin om konstens uppgitt: »still bruk för människan och till ära för Guds». De kämpade på två fronter, de levde, andades och arbetade i en dubbel-tan verklighet. Den religiösa verkligheten stod alljämt öppen för dem, den empiriska verkligheten hade just öppnats sig i hela sin omfattighet och prakt. Utvecklingen och framsteget visade sina lockande perspektiv, men den alltför mekaniserade världsuppfattningen väckte en dunkel skräck och tvingade till opposition, till ett värnande av människovärdet, av det originala och en gång för alla givna värdet hos den mänskliga individen. De som kämpade för Guds ära kunde inte glömma människans behov, och de som kämpade för människans goda kunde inte glömma Guds ära.

När man i dessa dagar ser den bistra viktorianen Carlyle jämförd med de yttersta dagarnas profet, Hitler (Böök har exellerat i detta), kommer man att

grubbla på innebörden av ett av G. B. Shaws många »kloka uttalanden i ett av hans många kloka företal. »Ja, även konstnären själv har ingen annan utväg att bli medveten om strålen; på grund av en blind instinkt fortsätter han att bygga upp sina mästerverk ända till dess att topparna av dem kunna upplånga glimten av den sol som ännu inte helt gått upp.» Den sol som just gick upp när Carlyle fångade dess strålar på sina toppar skall, enligt många vittnesgilla utsagor, för närvarande vara stadd i sjunkande. Är det kanske därför en livs-späkt sådan som Carlyles och så många andra viktorianska andars syften överensstämma med den som värden av i dag tillägnat sig — när kapitalismens sol går ner? Är det kanske i dessa övergångstider, vid soluppgång och solnedgång, som rationellt och irrationellt, reaktionärt och revolutionärt, vävs samman till en förbryllande väv?

Hur man än ställer sig till det spekulativa inslaget i den viktorianska litteraturen, dess odödliga romandiktning skall man inte undgå att tussas av! En hel epok, ett uppgående mäktigt folkskikt samlade vitalitet utstrålar från de gestalter och situationer som göra sig breda på de digra romanernas sidor. Den var, rikt fasetterad mångskighet som är

Rettferd for alle!

(Forts. fr. sid. 1.)

å pufte dem vekk. Den herskende krise har fått dem til ganske å fornekte socialismens ideal: rettferd for alle. På dette område rekker det norske arbeiderpartiet Hitler og allt hans vesne händen.

De partier som har en spesiell kvinnepost på sine programmer er: venstre, høire og det frisinnede folkeparti. (Dette siste er et ganske lite parti som ved forrige valg nesten helt gikk op i høire, men i år har emancipert seg temmelig sterkt og i mange kredser »skjeiet ut» i listeforbund med det nye fascistiske parti: Nasjonal Samling.)

Høire og frisinnede har som sagt lunnnet det fornuftig å ta kvinnens sak inn på sine programmer — og ære være dem for det. Men det viser sig desverre i praksis at denne post, fra de konservative menns side ialfall, bare er ment som en pen gestus uten reell innhold. I de konkrete tilfeller gjør høire de forunderlige sprell for å vri sig undvår når det gjelder å yde kvinnen rettferd.

Venstre derimot har alltid vært og er fremdeles det parti kvinnene kan stole mest på.

Vi har netop hatt et slående eksempel på at høires løfte om å hevde kvinnens likestilling bare er flusker. Der skulde nylig ansettes ny overlage ved Ullevål sykehus' hudavdeling. Til denne stilling var av de sakkynndige enstemmig innstillet en kvinne, frøken dr. med. Inga Sæves. Normalt skulde hennes ansettelse derfor vært en helt kurant sak i forandingskapet. Imidlertid — fordi hun en kvinne — blev der fra arbeiderpartiets og høires side manipulert og intrigert på en måte som nærmest sig det groteske for å undgå henne. Venstres representanter var en stund de eneste som holdt på dr. Sæves kandidat. Manøvrene mislykkedes allikevel tilslutt. Dr. Sæves var heldigvis så absolutt den best kvalifiserte at hun ikke var til å komme forbi, og hun blev for nogen dager siden utnevnt til stillingen.

Når høire tilslutt gav sig (arbeiderpartiet stemte til siste øieblikk imot) spillet det formodentlig inn at det dog var for farlig nu like før valget så absolutt å lå hånd om den programpost som hevder kvinnens rett til arbeid på like linje med mannen.

Margarete Bonnevie.

den viktorianske erans kjennermerke har i en Dickens' og Thackerays romanskapelser funnit et fullødig uttrykk. Hemligheten med deres menniskoframstilling er i den djupa vidsyn og tolerans i vilken den bottenar — en tolerans som den kvickøgd Butler uttrykt i følgende sentens: »ingen mans ønsker å værda att til hyssa, med mindre att han vid given anledning lätt och behagfullt kan förneka dem i barmhertighetens interesse.

I denna viktorianska värld är Fredrik Böök en förtäfflig guide. Då det gäller den högre tragiken får man visserligen nu som alltid ta den robusta professorn med en viss reservation. Hans karakteristisk av Hardys »shyster» kommer en att bäva för vad han skulle kunna prestera i fråga om en Lawrence eller O'Neill! Men där han känner sig hemma, och det gör han ju för det mesta i drottning Viktorias landmäner, är hans stilistiska bråvar oemotståndlig. Därtill kommer den klara dispositionen, den träffsäkra, levande karakteristiken och det glänsande bildmaterialet som karakteriserar hela detta ypperliga verk.

Hagar Olsson.

Måste kvinnan försörjas av mannen?

Medan de tyska kvinnorna kämpa enställda sig som en stackars karl, som i regn och rusk arbetslös och eländig strötvade gata upp och gata ned, allt för de gifta kvinnornas skull, som tagit brödet ur munnen på honom. Han intogs av ett så brinnande nit med dessa usla varelser, att han rakt glömde bort alla manliga anställda med 100—125 kr. i månaden, mån uppe i 30 års ålder. Verkligen lydsande inkomster, som kunna förmå vederbörandes fästmo att säga upp sina anställningar och sätta bo. Detta var alltså rent ekonomiska synpunkter, enkla och klara nog, men som man varken vill eller kan förstå. Att få folk att fatta att en kvinna kan vara fäst vid sitt arbete likvärd som en man är naturligtvis omöjligt. Nej, »fruntimmers» har inte existensberättigande utom som gifta och försörjda av en man.

Engelholms husmodersförening hade diskussion för några månader sedan angående gifta självförsörjande kvinnor. Där yttrades bl. a. den mening att det var osedligt, att en gift lärarinna gick i sitt arbete om hon var i grossess! Ogifta yrkeskvinnor ser man på så där halvt beklagande, övertygad om att de kommit alldeles på sned. Ja, sådan är den stora allmänhetens åsikt i Kullabygden. Att det finnes ett fåtal mera klarsynta, vilkas röt drunknar i larmet, det är ju givet, men det är icke de, som betydligt. Går studerar så många tidsningar får tag i sig för att söka få klarhet angående deras hållning till gifta kvinnors försörjningsarbete. Sydsvenska Dagbladet har tidigare intagit en rätt försiktig hållning. Under de senaste månaderna uttrycker det luta mer och mer att nazismen och

som skulle efterträda yrkesarmén och dessutom inte vill vara med på att upp-lösa sina nazitrupper, så förskräcks man och utsiktarna för en lösning mörkna. Men att inte ännu allt är hopplöst kan man sluta sig till på vissa tecken. Efter det tyska svaret höll franske konseljpresidenten ett vädjande, försönligt och medgörligt tal, riktat mot Tyskland. Vidare: Italien förklarar att det ännu finnes utsikt för sammanjämning av ståndpunkterna, och även Tyskland är angeligt att låta förstå detsamma.

Nödvändigt och möjligt.

(Forts. fr. sid. 1.)

att få underlag till sensationsrubriker, som beveker tidingarna att publicera dem. Om man är så sugen på sensationer, varför inser man då inte, att glädjande nyheter från avrustningsfronten — och även sådana förekomma — ha vida mer sensationsvärde än de sorgliga som vi hört nu i tretton långa år, och varför ger man inte dem en likvärdig plats? Det finns ögonblick då man på allvar frågar sig om det ligger en medveten taktik i denna pessimism. Resultatet är i varje fall det att folk bli nedstämda, bli mistrogna och avskräckas från att manifesteras sina krav på resultat. Vad skall det tjäna till, då det hela redan är omöjligt?

Tysklands särställning.

Vare det långt från mig att förneka att ställningen är bekymmersam och att nya svårigheter uppträtt i och med att Tyskland preciserade sina krav på en avrustningskonvention. Det är naturligtvis inte bara Tyskland som gör svårigheter och krampaktigt håller på sin fördel — sina rustningar. Men Tyskland intar en särställning därför att det gäller att reglera om dess rustningsstandard.

I våra hade man kommit så långt som att enas om att olikheten mellan Tyskland och de andra borde minskas genom att Tyskland fick uppstå lite och de övriga nedrustade lite, d. v. s. förkortade värnpliktsdagen och lade bort de nyaste, mest aggressiva vapnen — allt detta under en kortare period, varunder man skulle pröva möjligheten av en verksam kontroll. Men sen har misstron mot Tyskland av lätt-förklarliga skäl vuxit, och när nu Tyskland begär artilleri och tanks (av mindre typer), jakt- och spaningsplan till den nya värnpliktsarmé

den som skulle efterträda yrkesarmén och dessutom inte vill vara med på att upp-lösa sina nazitrupper, så förskräcks man och utsiktarna för en lösning mörkna.

Men att inte ännu allt är hopplöst kan man sluta sig till på vissa tecken. Efter det tyska svaret höll franske konseljpresidenten ett vädjande, försönligt och medgörligt tal, riktat mot Tyskland. Vidare: Italien förklarar att det ännu finnes utsikt för sammanjämning av ståndpunkterna, och även Tyskland är angeligt att låta förstå detsamma.

Olika önskemål omkring kontrollfrågan.

Huvudintresset har kommit att röra sig omkring frågan om kontroll eller icke kontroll av respektive länders krigsberedskap. På den punkten är fransmännen obevekliga. Det är, den nya form i vilken deras krav på säkerhet nu kommer fram. De vilja ha regelbunden automatisk skende kontroll medan engelsmännen stå — eller nyss stodo — på den psykologiskt ohållbara ståndpunkten, att kontroll bör ske endast där man misstänker någon stat för att bryta mot sina utfästelser i konventionen. Tyskarna väga inte direkt sätta sig mot kontroll, det ser för illa ut, de ha valt vägen till förena sitt medgivande med en rad svåra villkor. Men det finns det hoppet att eftersom de begära säkerhet för att de färliga offensivvapnen komma bort, de skola inse att kontroll över att så sker vore till fördel även för dem. Det är inte bara franske konseljpresidenten som tagit ordet inför avrustningskonferensen utan även andra statsmän såsom Mussolini, Baldwin och Henderson.

Även de nuvarande staterna ha en uppgift i den internationella organisations tjänst.

Den tanke som går igen hos dem alla är den att vi äro tvungna, så sant vi vilja rädda livet och civilisationen, att komma fram till en överenskommelse som sätter stopp för kapprustningarna.

Ungdom utan arbete.

Ungdomsarbetslöshetsproblemet behandlas i boken Slavar av Willy Walfridsson. Vi vilja icke i detta sammanhang yttra oss om bokens litterära värde. Den ger i varje fall en bild av den arbetslöses ständiga konfrontation med lösdriivarlagen. Verkligheten är kanske inte alltid så svar som boken skildrar den. Både fröken Palmberg och herr Karlsson kunna ha sina sidor. Men verkligheten kan även bjuda på värre tragedier än de, vilka de arbetslösa ungdomarna i Walfridssons bok få pröva.

Den ger oss dock en stark påminnelse om att vi ännu icke lyckats bli av med lösdriivarlagen, likaväl som vi måste erkänna att vi icke kommit fram till en slutlig lösning av ungdomsarbetslöshetsproblemet. X-Ray.

Willy Walfridsson: Slavar. En bok om ungdom i nöd. Wahlström och Widstrand. Kr. 5.—.

följer denna rörelses åsikter angående kvinnans uppgifter och arbetsfält.

Det är synd, att inte alla Sveriges självförsörjande kvinnor kunna samla sig kring en egen daglig tiding. Det skulle behövas. Jag vet faktiskt ingen tiding i hela Sveriges rike, som i vått och torrt stöder kvinnornas intressen mera än just Tidevarvet. Men kanske kvinnorna ska igenom ekuten först på rama allvaret, innan de låra sig hålla samman och slå vakt om gemensamma intressen.

Är det nu bara rena hyckleriet, rena komedispel?

Nej, så enkelt är det inte. Man kan peka på många inkomplexer, mycken egoism och många misstag hos dessa och alla andra statsmän. Men de begripa med den överblick de ha att en överenskommelse är nödvändig, fast det är så svårt att betala priset. Det är i ny upplaga den rike ynglingen som så gärna vill bli salig men skrämdes av att vilkoren voro för hårda.

Det är ju klart att de nuvarande staterna i sin nuvarande gestalt icke kunna slutgiltigt eller ens tillnärmelsevis lösa uppgiften att avskaffa kriget eller skaffa en vettig internationell ordning, ty de äro icke villiga att gå till grunden, som vore en rättvisare fördelning av utrymmet och resurserna på jorden. Men de äro ju icke några monstra, de äro en form som det mänskliga livet gestaltat på jorden och måste också ha sin uppgift, innan de försvinna för nya bättre former. Den uppgiften som de på sitt ofullkomliga vis arbetat med i tretton år, har varit är att i en överenskommelse uttrycka den tanken att ett lands krigsberedskap likom ett lands fientliga handlingar mot ett annat land icke är dess enskilda angelägenhet utan angår alla och därför måste in under internationell lag och kontroll. Komma de till ett gemensamt om än aldrig så svagt fördrag i höst, så ha de uppfyllt sin uppgift att göra en första början och därmed säkra oss en frist, ett andrum på några år, under vilken den internationella organisations idé skulle kunna verka och skräckstämmningen utanför och inom det nazistiska Tyskland lösa upp sig.

Henderson hade rätt när han nyligen i sitt föredral i London sade ifrån om nödvändigheten att vi bekänna vår tro att en folkens världsorganisation är nödvändig och möjlig. Det är den rätta inställningen och den enda som gör framstegen möjliga. Det är visserligen sant att bakgrunden till avrustningskonferensen är ett utomordentligt spånt politiskt och militärt läge. Men detta gör denna konferens icke till en blodig satir utan till en blodig nödvändighet. Det är det vi måste hålla i sikte och det är därför vi måste rycka upp oss till att sjunga ut med våra krav på ett resultat som stoppar rustningarna, samt införa kontroll på vapentillverkning, vapenhandel, vapenbestånd och rustningsbudgeter.

Elin Wägnér.

Råd och Rön

FOTVÅRD

Rationell fotvård

Syster Elisabeths Fotvårdsklinik,
Kungsgatan 50, III, bios.
Tid pr te. 20 37 90, kl. 10—5 e. m.

MOBLERINGSAFFÄR

STILFULLA MÖBLER

efter egna ritningar.
Kostnadsförel, utarb. Vackra Enrumsmöbler på lager. Låga omkostnader. Billiga priser.
JOHN ERICSON
Wallingatan 42. Tel. 20 59 95.

AKTA HANDVÄVT

Kinesiskt Råsidan

(direkt imp.) i alla färger och prislägen
Handknypplade spetsar m. m.
ENGSTRÖM & ENGSTRÖM
Dalagatan 34, 1 tr. kl. 10—5.
Tel. 31 29 20.

Bagarstugan

HÖRNSGATAN 37 • Tel. 564. 7000
FOLKUNGAGATAN 65 „ „ 73 37
GOTGATAN 52 „ „ 333 904

Specialité: STRUMA.

Tillskriv
HOMOPATEN JOHAN BJÖRCK,
Fack 54, Nyland.
Recept jämte medicin kostar Kr. 10.— plus porto. Behandling av alla kroniska sjukdomar. Medicin från apotek. Svar på frågor omg. om porto bifogas.

Har Ni huvudvärk?

Tag då ej in pulver, ty detta skadar Eder mer än det gör nytta. Använd i stället vårt erkänt goda medel LÄTT. När Ni fuktat Eder huvud med LÄTT slutar all värk och Ni behöver ej längre vara tung i huvudet.
LÄTT kostar endast 1:25 portofritt i flaskor. Insånd kronor 1:25 till vårt postgironkonto 22638 och vi tillställer Eder genast en flaska LÄTT.

Försäljes av
Tekniska Fabriken Örnens Sundsvall.

TIDEVARVET

Trieväldsgård 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösningsnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
1 text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1933
Zetteris & Tiedlans Bektreyckeri-A. B.